Spirit of Bosnia / Duh Bosne
An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

Katarina Vukčić Kosača (1424-1478)

Bazilije Pandžić

Nekoliko žena ostavilo je vidljiv trag u povijesti srednjovjekovne Bosne. Jedna od najzanimljivijih svakako je kraljica Katarina Vukčić Kosača. Ona svojom životnom sudbinom osvjetljuje povijest posljednjih desetljeća bosanskog kraljevstva, pa nije čudo da svi oni koji opisuju bosansku povijest XV stoljeća, neizostavno i njoj posvećuju dostojnu pažnju.

Djetinjstvo i mladost

Katarina Vukčić Kosača bila je kći Stjepana Vukčića Kosače, istaknutoga bosanskog velikaša. Njezina majka Jelena potjecala je iz zetske kneževske kuće Balšića; bila je kći Balše III (1403-1421).

Kad je umro god. 1421. Balša III ostavio je više ženske djece. Za tu djecu brinula se njihova baka, majka Balše III, kći srpskog kneza Lazara, a tada žena bosanskog plemića Sandalja Hranića, Jelena Balšić. Jednu od Balšinih kćeri Sandalj i njegova žena Jelena udali su za Stjepana, Sandaljeva sinovca, po ocu Vukcu nazvanog Vukčića. Toj Balšinoj kćeri bilo je ime Jelena. Ona je rodila oko god. 1424. Katarinu Vukčić Kosača, kasniju bosansku kraljicu.

Katarina je rasla i odgajana u domu svojih roditelja. Njezin otac Stjepan bio je cijenjen suradnik svoga strica Sandalja Hranića. A kada je Sandalj god. 1435. umro Stjepan je uzeo upravu njegovih posjeda. Bez sumnje, Katarina je pratila pothvate svoga oca, koji je pronicav, poduzetan i bezobziran širio svoje posjede i svoj ugled u bosanskom kraljevstvu. A kada je prešla dvadesetu godinu života i došla do udaje, postala je središnja točka bosanske politike. To se dogodilo, kad je god. 1443. Stjepan Tomaš (1443-1461) naslijedio Tvrtka II (1421-1443).

Kad je Stjepan Tomaš došao na prijestolje, u Bosni su bile dvije stranke. Jedna je smatrala da treba nastaviti borbu s Turcima u svakom slučaju. Ta stranka bila je nadmoćnija. Druga pak stranka bila je za nagodbu s Turcima. Tu je stranku vodio Radivoj, nezakoniti sin kralja Ostoje (1398-1404).

Stranka koja je bila za borbu s Turcima dovela je Stjepana Tomaša na prijestolje. On je svojski prihvatio njezin politički program. Pače, budući da je dotada bio pataren, prihvatio je katoličku vjeru i tako mogao lakše surađivati s ostalim kršćanskim vladarima u borbi protiv Turaka.

Došavši na prijestolje Stjepan Tomaš imao je dva pitanja, koja su bacala slabu sjenu na njegovu kraljevsku službu. Prvo, on je bio nezakonit, a drugo, njegova ženidba bila je nevaljana po katoličkom obredu; Živio je naime s nekom ženom niskog roda, Vojačom, koju je samo obećao vjenčati. Da bi riješio ove dvije poteškoće, obratio se papi Eugenu IV (1431-1447), koji ga je 29. svibnja 1445. proglasio zakonitim kraljem Bosne i riješio ga obećanja, da će Vojaču vjenčati.

Proglašen zakonitim kraljem, Stjepan Tomaš je poduzeo korake, da bi se nagodio sa strankom, koja je zagovarala dogovor s Turcima, a vodio ju je njegov brat Radivoj. Najjača podrška toj stranci bio je Stjepan Vukčić Kosača, koji je u to doba imao za udaju kćerku Katarinu. Da bi se sprijateljio sa Stjepanom, Stjepan Tomaš odlučio je, bez sumnje naveden od svojih savjetnika, zaprositi Katarinu za ženu. Vjenčanje je obavljeno u svibnju god. 1446, po svoj prilici na svetkovinu Uzašašća, koja je one godine padala na 26. svibnja.

II – Bosanska kraljica

Ovim vjenčanjem sa Stjepanom Tomašem Katarina je postala bosanska kraljica. Iako su pri sklapanju njezina braka politički obziri igrali veliku ulogu, ona je kroz čitav život bila vjerna supruga svoga muža. Njihov bračni vez temeljio se na kršćanskim zasadama, na koje su svoju bračnu zajednicu postavili i koje su tokom vremena sve više usvajali.

a) Na bosanskom kraljevskom dvoru

Prije sklapanja braka Katarina je živjela u patarenskoj sredini, budući da je njezin otac bio istaknuti pataren. Ali jamačno je bila i pod utjecajem svoje bake Jelene, koja je bila pravoslavna i koja je odgojila njezinu majku. Morala je bar poznavati i katolike, koji su bili brojni na posjedima njezina oca.

Kad se odlučila na vjenčanje s bosanskim kraljem Tomašom, koji je već bio prigrlio katolicizam, Katarina ga je u tom slijedila. Za njezin vjerski odgoj brinuli su se bosanski franjevci. Malo iza vjenčanja, 18. lipnja 1446. papa Eugen IV dao joj je dozvolu, da može sebi izabrati dva kapelana među bosanskim franjevcima.

Iza vjenčanja Katarina se uvijek očitovala kao katolkinja. Ona i njezin muž sagradili su više crkava i od papa za njih izmolili duhovne oproste. Sama Katarina sagradila je crkvu Presv. Trojstva u Vrilima i crkvu sv. Katarine u Jajcu.

2. Ženidba Katarine i Stjepana Tomaša koristila je političkom miru u bosanskom kraljevstvu, u prvom redu jer je Stjepan Vukčić Kosača ipak imao obzira prema svome zetu. Ali prilike su bile takve, da ni to nije moglo pomoći, iako je Stjepan Tomaš pokazivao smisla i ulagao napore da što bolje učvrsti i sačuva svoje kraljevstvo. Stalni pritisak turskih snaga napinjao je živce svima, pa nije bilo lako razborito gledati na događaje, hladnokrvno rješavati nametnuta pitanja i stvarati pametne planove za budućnost. Dok je Stjepan Tomaš skupljao snage, da bi se svim silama odupro nadmoćnim snagama, koje su se sve češće pojavljivale na granicama njegova kraljevstva, u srpnju god. 1461. snašla ga je smrt. Katarina je ostala udovica s dvoje nejake djece, Sigismundom i Katarinom.

Novi kralj Stjepan Tomašević (1461-1463), čim je iza Stjepana Tomaša došao na prijestolje, priznao je Katarinu kraljicom majkom, pa je i ona nadalje ostala na bosanskom kraljevskom dvoru. Taj čin novoga kralja Stjepan Vukčić Kosača uveliko je cijenio, pa nije imao poteškoća, da ga prizna kraljem, kad su ga za to zamolili kraljevi izaslanici.

b) Bijeg iz domovine

U međuvremenu Turci su sve više nadirali prema Bosni. U proljeće god. 1463. sultan Mehmed II (1451-1481) navali velikom vojskom i bez muke osvoji Bosnu, pogubi bosanskog kralja Stjepana Tomaševića i odvede u ropstvo Sigismunda i Katarinu, dvoje nejake djece kralja Stjepana Tomaša. Katarina se nalazila, kako izgleda, u posjetima kod brata Vladislava, pa je izbjegla sličnoj sudbini. Spasila se bijegom u Dubrovnik.

U mjesecu srpnju 1463. Katarina se nalazila na području Dubrovačke Republike. Stanovala je na otoku Lopudu. Na 23. mjeseca dubrovački senat dozvolio joj je doći u Dubrovnik, ukoliko bi to željela. Ona je stvarno i išla u Dubrovnik, da riješi pitanje odnosa bosanskog kraljevstva i Dubrovačke Republike u novim prilikama. Tom prilikom nosila je sobom mač kralja Stjepana Tomaša i stavila ga u Dubrovniku u polog s namjerom da bi se on dao njezinu sinu Sigismundu, ako se oslobodi turskog ropstva.

Dubrovački poznati dokumenti ne kažu nam kada je kraljica Katarina napustila područje Dubrovačke Republike. Svakako nije dugo na njemu ostala. Jedan od razloga da je ona brzo napustila Dubrovačku Republiku mogao bi jamačno biti što je Dubrovačka Republika nerado gledala njezinu prisutnost na svom području; bojala se, naime, da ne bi to bilo izazovno za Turke.

Ali po svoj prilici glavni razlog da je ona napustila ubrzo Dubrovnik bila je njezina volja da i lično poradi za oslobođenje svoga kraljevstva. Naime, već prije pada Bosne papa Pio II (1458-1464) nagovarao je sve kršćanske vladare, da bi zajedničkim silama protjerali Turke iz Evrope. A pad Bosne i umorstvo njezina kralja bio je kao novi zov za uzbunu. Nekoliko iza toga događaja, 21. listopada 1463, pismom Ezechielis prophetae, Pio II najavio je kršćanskom svijetu da je odlučio staviti se na čelo križarske vojne protiv Turaka i pozvao križare da se u lipnju 1464. nađu u Ankoni. Kako je obećao, Pio II doputovao je 12. kolovoza 1464. u Ankonu. Jamačno, samo smrt, koja ga je ondje 15. kolovoza zadesila, zapriječila mu je da vidi neuspjeh svoje velikodušne namisli.

Ovo nastojanje pape Pija II u teškim časovima iza pada Bosne bilo je jedina nada za Katarinu, da će se njezino kraljevstvo osloboditi. Nije onda čudo da je odlučila otići u Rim i ondje, bar svojom prisutnošću, zagovarati oslobođenje svoje zemlje.

c) Boravak u Rimu

Ne znamo točno kada je kraljica Katarina došla u Rim. Neki misle da je to bilo već za života Pija II. Ali u svakom slučaju izgleda da nije bila došla u dodir s njime, budući da ona u oporuci spominje samo Pavla II i Siksta IV.

1. U Rimu Katarina je dobivala od Pape izdašnu pomoć da bi mogla pristojno živjeti prema svomu kraljevskom dostojanstvu. Ta pomoć išla je na račun križarskih vojni

protiv Turaka. Njezina mjesečna pomoć iznosila je 100 dukata, a uz to davano joj je kroz nekoliko godina 20 dukata mjesečno za stan.

Njezin prvi stan u Rimu nalazio se u iznajmljenoj kući rimskog građanina Jakova Mentebona, kojemu je ona davala 20 dukata kao mjesečnu najamninu. Papinski ured za križarske vojne odlučio je 23. ožujka 1468. da će on plaćati tu najamninu. Plaćanje te najamnine počelo je 29. listopada 1467, pa je svoj prilici tada iznajmila kuću. U toj kući ostala je do 1. listopada 1469.

Napustivši kuću Jakova Mentebona, Katarina je prešla u drugu kuću, u kojoj je živjela do smrti. Ta se kuća nalazila u gradskom predjelu Pigna, latinski Pinea, u blizini crkve sv. Marka. U tom novom stanu, koji je možda pripadao hrvatskoj bratovštini sv. Jeronima, nekoliko dana prije smrti napravila je oporuku.

S kraljicom Katarinom došlo je u Rim nekoliko njezinih dvorjanika i dvorkinja, pa je ondje uspostavila neku vrstu kraljevskog dvora. Upravitelj njezina dvora bio je Radič Klešić Ivanov, dvorjanici su bili Jure Žubranić Nikolin i Abraham Radič. Kao dvorkinje imala je Paulu Mirković, Jelenu Semković i Maru Mišljenović.

2. Iako u tuđini, stvarno bez kraljevstva, Katarina nije nikada zaboravila svoj kraljevski položaj. Dostojanstveno je podnosila svoje nedaće. Uvijek se pokazivala kao zakonita predstavnica svoga izglubljenog kraljevstva. Talijanska i rimska javnost s poštovanjem je gledala na njezinu nezavidnu sudbinu, koja nije mogla zasjeniti njezino kraljevsko dostojanstvo. Imamo nekoliko vijesti o njezinim tadanjim javnim nastupima, koje svjedoče o njezinom kraljevskom držanju.

God. 1471. u crkvi sv. Petra vjenčana je per procuram Zoe, sestra srpske despotice Jelene, s ruskim velikim knezom Ivanom III Vasiljevićem. Svi oni koji spominju to vjenčanje ističu da je vjerskom obredu vjenčanja prisustvovala bosanska kraljica Katarina.

U gradu Akvili bio je god. 1472. svečan prijenos kostiju sv. Bernardina Sijenskog u novu crkvu njemu na čast napravljenu. Za tu crkvu dao je god. 1457. svoj prinos i kralj Stjepan Tomaš. Katarina je htjela prisustvovati prijenosu, pa se zaputila iz Rima u Akvilu. Pratilo ju je pet žena i dva dvorjanika. Bila je obučena u crno. Pisci su zabilježili taj posjet kraljice Katarine i njezine pratnje. Ukratko su opisali njezin slučaj. Posebno im je upalo u oči držanje dvorjanika, koji su imali plave kose do ramena.

Papa Sikst IV proglasio je godinu 1475. jubilarnom godinom. Među mnogobrojnim hodočasnicima zapaženo ih je nekoliko kraljevskog položaja. Među njima isticana je kraljica Katarina, koja je s izvjesnom svečanošću 25. travnja 1475. obavila naređena djela za postignuće jubileja.

3. Ali naravno je da su Katarini u Rimu najviše na pameti bila djeca, Sigismund i Katarina, koje su Turci odveli u ropstvo. Kako se događalo da su katkada Turci vraćali djecu iz ropstva za dobar novac, ona se dugo vodila mišlju da bi tako mogla osloboditi svoju djecu. Tako je npr. god. 1470. poslala milanskom knezu Galeazzo Sforza dva svoja izaslanika, Nikolu Žubranića i Abrahama Radića, da bi od njega u njezino ime izmolili pomoć. Poznato nam je pismo, kojeg je tom prigodom poslala milanskom knezu, u kojem među ostalim piše: Facit mea adversu fortuna, quae viro rege ac liberis

et regno opibusque spoliavit, ut non solum ad pontificem maximum, patrem clementissimum, sed etiam alios principes christianos me confugere oporteat pro implorando subsidio.

Knez Sforza izaslanicima je obećao pomoć, ako stvar koju su mu iznijeli bude moguće ostvariti.

Nakon gotovo četiri godine, god. 1474. putovalo je novo kraljičino izaslanstvo u Milan. Vođa izaslanstva bio je neki opat Piero di Forte, a s njim je išao i kraljičin rođak Abraham Radić. Izložili su milanskom knezu da je kraljica čula kako je sultan obećao pustiti njezina sina, pa je odlučila otići na granicu turskog carstva, da ga primi. Tražili su pomoć za troškove kraljičina puta ili njezine dugove u Rimu. Šta je izaslanicima milanski knez tom prigodom odgovorio, nije nam poznato. Svakako Katarina svoje djece nije nikada vidjela.

4. Napkon, u Rimu je sazrelo kršćansko uvjerenje kraljice Katarine. Iako je ona već davno prihvatila kršćanstvo katoličkog oblika i nastojala po njemu živjeti, njezin boravak u središtu kršćanstva djelovao je na nju i u vjerskom pogledu. Njezina teška sudbina silila ju je da razmišlja o smislu života, da produbljuje kršćansko rješenje ljudskoga životnog puta i da što bolje primjenju u svom životu pravilo za pravo kršćansko življenje.

U Rimu stupila je u vezu sa franjevačkim samostanom Aracoeli. Ona je već u Bosni poznavala franjevce, od njih je naučila kršćanske istine. Nije onda čudo da je i ona u Rimu potražila franjevce, pohađala njihovu crkvu i s njima se savjetovala u svojim vjerskim potrebama. Upravo na temelju tih tijesnih veza između kraljice i franjevaca samostana Aracoeli možemo protumačiti da je od 7 svjedoka, koji su prisustvovali prigodom sastavljanja njezine oporuke, 6 su bili franjevci onoga samostana.

Samostan Aracoeli bio je bujno rasadište franjevačkog života u Rimu. Kod tog samostana i u ono vrijeme razvijalo se bratstvo Trećeg Reda sv. Franje. U to bratstvo pristupila je i kraljica Katarina, koja je možda već u Bosni postala franjevačka trećoredica.

Koliko nam je dosada poznato, prvi pisac koji daje tu vijest da je kraljica Katarina bila članica trećeg reda sv. Franje jest Fra Marijan iz Firence († 1523), koji je napisao Fasciculus chronicorum Ordinis Fratrum Minorum. Iz ovog djela prenijeli su tu vijest o kraljici Katarini svi kasniji franjevački pisci, spominjući je među svetim osobama Trećeg Reda, kao npr. Marko iz Lisabona, Franjo Gonzaga, Pedro de Salazar. Iz njega je vijest o kraljici prešla i u liturgijsku knjigu Martyrologium Franciscanum, gdje se ona bilježi kao blažena.

Danas gornje djelo Fra Marijana iz Firence nije sačuvano. Ali se sačuvao njegov kratki sadržaj, kojega je sam pisac sastavio. Taj sadržaj nedavno je objavljen u franjevačkoj reviji Archivum Franciscanum Historicum. U njemu je Fra Marijan ovako sažeo ono što je rekao o kraljici u djelu: Anno Domini 1478, die 25 Octobris, Rome, illustrissima Domina Catherina Bosne regina ex hac luce subtracta in Araceli seppellitur Haec siquidem devotissima Regina, pluribus annis sub 3 Regula beati Francisci vixit habitumque publice portavit.

5. U crkvi samostana Aracoeli skupljalo se i društvo Bl. Djevice Marije, koje se, među ostalim, birnulo i za bolnicu Sv. Alberta u Rimu. Katarina je s ovim društvom svojski surađivala i pomagala ga. Dugo su iza njene smrti članovi toga društva davali jedanput godišnje služiti svetu misu za ispokoj njezine duše.

6. U Rimu Katarina je čekala preko 12 godina da se prilike okrenu u njezinu korist. Križarske vojne, koje su trebale osloboditi njezino kraljevstvo, nisu se ostvarivale, premda su Pavao II (1464-1471) i Sikst (1471-1484) mnogo oko toga radili.
Ni njezina privatna nastojanja da oslobodi svoju djecu iz turskog ropstva nisu imala očekivanog uspjeha. Pače, s bolju je saznala da se oboje njezine djece u ropstvu odgaja po zasadama islama.

Tako su dani prolazili, a njezin život odmicao i išao prema završetku. Kad je teže obolila, kao jedina zakonita predstavnica bosanskog kraljevstva, odlučila je oporučno ostaviti svoje želje i odredbe o svom kraljevstvu i ostaloj imovini. To je bilo 20. listopada 1478.

Tog dana pozvala je javnog notara Antu Jurina, svećenika splitske biskupije, tada na službi u rimskoj crkvi sv. Petra, da napravi njezinu oporuku ili testament po zakonskim propisima.

Sastavljanju oporuke bilo je prisutno 7 svjedoka. Jedan od njih bio je Jure Marinov (de Marinellis), arhiđakon na Rabu i tada u službi kard. Marka Barbo. Ostali svjedoci bili su franjevci iz samostana Aracoeli.

U svojoj oporuci Katarina je u prvom redu izrazila svoju volju da se u slučaju smrti pokopa u crkvi Aracoeli. Za posmrtne obrede i pokop ostavila je 200 dukata.

Odmah iza toga dala je napisati svoje odredbe o nasljedstvu u bosanskom kraljevstvu, budući da je ostala jedini njegov zakoniti predstavnik. Najprije imenovala je papu Siksta IV i njegove zakonite nasljednike baštinicima bosanskog kraljevstva i zamolila ih da ga u potpunosti predadu njezinu sinu Sigismundu, ako se vrati na kršćanstvo; a ako Sigismund ne bi ponovo postao kršćanin, da kraljevstvo predadu njezinoj kćeri Katarini, bude li se ona obratila na kršćanstvo. Ako bi pak oboje ustrajalo u muslimanskoj vjeri, Sveta Stolica postaje vlasnica bosanskog kraljevstva i o njemu može odlučivati prema svojoj uviđavnosti.

Ostala njezina dobra, pokretna i nepokretna, pripast će podjednako njezinim dvorkinjama Pauli Mirković, Jeleni Semković i Mari Mišljenović, izuzevši ono što ona izričito naređuje drukčije.

Tako franjevačkoj crkvi Aracoeli, osim 200 dukata za pogreb, ostavlja svoj kraljevski plašt od pozlaćenog sukna i svileni oltarnik, kojega je upotrebljavala u svojoj kapelici.

Crkvi sv. Jeronima pro natione Sclavonorum ostavila je sve ostale stvari iz svoje kapelice (misal, kalež s patenom i korporalom, kazulu i ostalo misničko odijelo zajedno sa svilenim oltarnikom).

Naredila je također da se isplate njezini dugovi, jer je bila dužna Pauli Mirković 22 dukata, Radiču Klešiću 38 dukata, Luki Vučikoviću 18 dukata.

Osim toga odredila je da se u ime njezino podijele neki darovi. Pauli Mirković ostavila je na dar 50 dukata i dva odijela; Jeleni Semković 25 dukata i jedno odijelo; Mari Mišljenović 30 dukata i jedno odijelo; Radiču Klešiću 50 dukata, jedan mač srebrom ukrašen i jedno turskp odijelo od crvene svile zlatom protkane; Juri Žubraniću 50 dukata i Abrahamu Radiću 50 dukata.

Svome sinu Sigismundu ostavila je mač njegova oca, ukoliko bi se Sigismund povratio na kršćanstvo, a ako ne bi postao kršćanin, onda mač je trebalo predati Balši, sinu njezina brata Vladislava. Osim toga, svojoj djeci ostavila je bodež, dvije tase i dva srebrna vrča s poklopcima.

Na koncu, sve relikvije, koje je posjedovala, ostavila je crkvi sv. Katarine u Jajcu.

Za izvršitelje oporuke imenovala je dubrovačkog kanonika Matu de Raguis, koji je tada bio u službi kardinala Julijana Rovere, Paulu Mirković i Radiča Klešić.

Kad je sastav bio završen, kraljica je zamolila biskupa Bartolomeja Marasca, da bi predveo izvršitelje njezine oporuke vicekancelaru Rimske Crkve Rodrigu Borja (Borgia) i zamolili ga da bi njezinu oporuku zajedno s mačem kralja Tomaša predao Papi i kardinalskom zboru, kako bi se zauvijek sačuvali.

Nekoliko dana kasnije kardinal Borja (Borgia) predveo je Papi neke dvorjanike kraljice Katarine, možda izvršitelje oporuke, koji su mu predali pravno napisanu oporuku, mač i ostruge. Papa je tom prigodom pohvalnim riječima govorio o kraljici i primio stvari, koje su mu u ime pokojne kraljice donijeli. Naredio je podkancelaru da oporuku sačuva u arhivu svog ureda. Podkancelar ju je prepisao u knjigu papinske riznice zvanu Camerario Cenci i zajedno sa svojim suradnicima potpisao. Taj prijepis sačuvao nam se do danas.

III – Smrt i pokop

Pet dana nakon što je napravila oporuku, 25. listopada, kraljica Katarina je umrla. Pokopana je u franjevačkoj crkvi Aracoeli, kako je to oporučno naredila. Grob njoj je bio postavljen pred glavnim oltarom crkve. Nadgrobna ploča bila je urešena reljefnim kipom kraljice u naravnoj veličini (1,78 m) s krunom na glavi. S jedne i druge strane glave urezan je po jedan grb, kraljevski bosanski i obitelji Kosača. Ispod nadgrobne ploče bio je postavljen i natpis bosančicom.

Na tom mjestu pred oltarom, grob Katarinin ostao je preko 100 godina. Oko god. 1590. franjevci su odlučili popraviti oltar i pomaknuti ga naprijed, da bi kor oltara bio viši. A da bi se to moglo izvesti, trebalo je prenijeti na drugo mjesto grob kraljice Katarine. Stoga su skinuli nadgrobnu ploču i stavili je na najbliži stup. Šta je bilo s kostima, nije nam poznato. Možda su i one prenesene i stavljene u onaj stup.

Prigodom ovoga prijenosa nestalo je ploče, na kojoj je bio natpis u bosančici. Na mjesto nje stavljena je druga ploča s natpisom u latinskom jeziku.

Ipak mi imamo siguran prijepis onoga prvotnog natpisa. Napravio ga je god. 1545. jedan rimski kaligraf Ivan Palatino i objelodanio ga god. 1547. u svom djelu o raznim pismima. Palatino je donio najprije natpis bosančicom, njegov prijepis latinskim

slovima i prijevod latinskim jezikom.

Današnji latinski natpis ispod nadrgrobne ploče kraljice Katarine jest prijevod prvotnog natpisa. Samo je prevodilac napravio veliku pogrešku, jer je riječ Katarini kraljici bosanskoj Stipana hercega od svetoga Sabe izrazio latinskim riječima Catharinae Reginae Bosnesi Stephani Ducis Sancti Sabae sorori, tj. nadodao riječ sorori. Proglasio je Katarinu sestrom Stjepana Vukčića Kosača, a ona je bila kći.

Kraljica Katarina završila je svoj životni put u tuđini, ali nije ostala zaboravljena. Sam položaj njezina groba u jednoj od najpoznatijih crkava u Rimu, službenoj crkvi rimske gradske općine, pred glavnim oltarom, jasno je govorio da je osoba u njemu zakopana prije smrti uživala izuzetan ugled i pozivao na trajno poštovanje. A Franjevci su propovijedali posjetiocima svoje crkve burnu povijest one kraljice, koja je ostavila glas dobre i svete žene i postala uzor kršćanskog življenja. Njezini pak sunarodnjaci već 5 stoljeća povremeno dolaze u crkvu Aracoeli pred zemne ostatke kraljice Katarine, da iskažu svoju duboku odanost njezinomu mukotrpnom životu, ispunjenom sviješću kršćanske odgovornosti i kraljevske veličine.

© 2011 Bazilije Pandžić

Tekst prvobitno objavljen u knjizi Povijesnoteološki simpozij u povodu 500. obljetnice smrti bosanske kraljice Katarine, izdavač Franjevačka teologija u Sarajevu, i Kršćanska sadašnjost, Zagreb; Sarajevo, 1979.

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.